

Portal Województwa Lubuskiego

Debata o współpracy, samorządności i znaczeniu regionów

REGIONY MOTOREM ROZWOJU POLSKI?

Kategoria - Rozwój Regionu

Data publikacji -11 lipca 2023 godz. 13:22

Marszałek Elżbieta Anna Polak: - Już 25 lat temu wiedzieliśmy, że województwo lubuskie jest absolutnie potrzebne. Dziś możemy powiedzieć: sprawdzam. I nie mamy wątpliwości, że się udało.

W środę 12 lipca 2023 r. **marszałek Elżbieta Anna Polak** była panelistką debaty pt. „Regiony motorem rozwoju Polski? - 25 lat samorządności regionalnej”. W dyskusji zorganizowanej przez Kongres Obywatelski wzięli udział także: **prof. Jerzy Buzek**, poseł do Parlamentu Europejskiego, przewodniczący Parlamentu Europejskiego w latach 2009–2012, premier w latach 1997–2001; **marszałek**

województwa mazowieckiego Adam Struzik oraz marszałek województwa podkarpackiego Władysław Ortyl. Moderatorem debaty był Janusz Sepioł, architekt miejski Rzeszowa, były marszałek województwa małopolskiego.

Regiony spełniły wyzwania

Prof. Buzek przypominał, że kiedy powstawały województwa, istniały już najmniejsze jednostki samorządu – gminy. – Ale musieliśmy pomyśleć o szczeblach wyższych samorządu, by stworzyć długofalowy proces rozwoju Polski. Najważniejsze było nasze hasło, z którym szliśmy do wyborów: Idziemy po to, by władzę oddać ludziom. Przeprowadzenie reformy, która stworzyła samorządy wojewódzkie to było właśnie zwrócenie Polski obywatelom. To ludzie mieli decydować, kto będzie w zarządzie województwa, kto w Sejmiku, a kto zostanie marszałkiem. Przewidywaliśmy, że samorządy wojewódzkie będą miały w swej dyspozycji spore środki unijne. Samorządy spełniły te wyzwania, które stały przed nimi. I gdyby pojawiły się zagrożenia związane z samorządnością to byłyby one groźne dla Polek i Polaków.

Elżbieta Anna Polak mówiła o sile regionów, duchu samorządności i współpracy: - To ludzie, mieszkańcy, którzy przyjechali tu z całej Polski jak i ze świata, uznali, że zasługują na swoje województwo, na swój region, że mamy już swoją tożsamość, że chcemy się integrować i aktywizować społeczność jeszcze bardziej. Bo misją realizacji idei samorządności jest właśnie integracja i aktywizacja społeczności terytorialnej.

Lubuska marszałek wskazywała, że konkurencja regionów, które mają dziedzictwo kulturowe dłuższe niż Lubuskie, np. Dolny Śląsk, Wielkopolska, Pomorze Zachodnie czy sąsiedzi na Zachodzie: Brandenburgia i Saksonia, powodują, iż poprzez wymianę doświadczeń i partnerstwa, nasz region tylko zyskuje. Po 25 latach można mówić o zrównoważonym rozwoju.

Marszałek zwróciła uwagę na potrzebę realizacji i kontynuacji zasady pomocniczości. Subsydiarność to istota powstania samorządu. - Polski samorząd terytorialny ma kapitalne znaczenie dla gospodarczego rozwoju Polski. To w samorządzie o 30 procent lepiej i skuteczniej wydajemy środki. Po 25 latach widoczne są wartości, jakie powstały dzięki samorządowi. Przede wszystkim wykształciła się prawdziwa liga liderów samorządowych. To ludzie stanowią o wspólnocie samorządowej. Bo istotą samorządu jest przede wszystkim powierzenie zarządu sprawami publicznymi samym zainteresowanym. To my możemy decydować, jakie wybieramy priorytety - mówiła Elżbieta Anna Polak.

Samorząd zna potrzeby i rozwiązuje problemy

Marszałek podkreśliła wartości samorządu, które sprawiły, że ma on tak duże znaczenie. - To sama samorządność. My piszemy strategię, wybieramy priorytety i chociaż jest jedna ustawa to bardzo różnie realizujemy swoje misje. Stawiamy na to, co jest i było istotne, bo jesteśmy blisko ludzi, rozwiązujemy problemy, które są tu i teraz - mówiła.

Elżbieta Anna Polak wspominała, że jak 15 lat temu została wicemarszałkiem,

największym problemem w regionie był ochrona zdrowia. Lubuskie było najbardziej zadłużone w Polsce. Wtedy postanowiono, że musimy poprawić dostępność do leczenia i sami przeprowadziliśmy rewolucję: – W tej chwili jesteśmy najmniej zadłużeni w Polsce. Niestety w tym roku widzę niepokojącą tendencję przez ograniczenie funduszy na ochronę zdrowia. Pomimo tego, że jako samorząd kierujemy tam olbrzymie środki, bo to nasz priorytet. Samorząd ma moc sprawczą. Działamy natychmiast. Jak trzeba zwołujemy sesje nadzwyczajne. To pokazała też pandemia. Gdy minister zdrowia mówił, że Wuhan jest daleko i maseczki nic nie dają, my już zrobiliśmy zakupy środków ochrony osobistej. Chociaż byłam krytykowana, że źle wydaję pieniądze to okazało się, że kupiliśmy je trzy razy taniej niż ministerstwo zdrowia.

Sprawczość, determinacja, odwaga samorządu

Marszałek zwróciła uwagę, że to ludzie, czyli kultura obywatelska, którą udało się dzięki pracy samorządu wyzwolić, aktywność obywatelska, prawdziwe społeczeństwo obywatelskie pokazały, że potrafimy działać szybciej. I to w strukturach samorządowych. Tak było, kiedy wybuchła wojna w Ukrainie, kiedy gminy i samorząd województwa zorganizowały centra pomocowe dla uchodźców i pomagały nie czekając na ustawy czy wytyczne.

- Samorządność w oparciu o konstytucyjną zasadę pomocniczości, kultura obywatelska i wiedza. Po 25 latach mamy wiedzę, jak instytucje powinny działać, w jaki sposób mamy tworzyć nasze strategie, ustalać priorytety i tworzyć kompromisy. Działamy w oparciu o nasze instytucje, które już są umocnione. Delegujemy kompetencje i uprawnienia, na swoim poziomie realizujemy zasadę decentralizacji i tego wymagamy dzisiaj od rządu. Potrzebna jest w tej chwili presja, by decentralizacja była w dalszym ciągu skutecznie realizowana. Reforma samorządu jest potrzebna w zakresie jego wzmocnienia finansowego. Należy decentralizować kolejne zadania, ale przede wszystkim środki finansowe. Potrzebne są deregulacje, czyli również zmiany w ustawie samorządowej, która nie była ruszana przez lata - podkreślała Elżbieta Anna Polak i podsumowała zalety samorządów: - Sprawczość, determinacja i odwaga samorządów w realizacji trudnej nieraz wizji i w trudnych warunkach. Szczególnie teraz, kiedy mamy do czynienia z kryzysem energetycznym, bardzo wysoką inflacją, gdy musimy dokładać do przetargów. Samorząd potrafi być elastyczny. Tego żaden rząd w żadnym kraju tak dobrze nie zrealizuje. Wiem, co mówię. Jestem w samorządzie od początku. Mam olbrzymie doświadczenie i namawiam samorządowców, by solidarnie, poprzez nasze zrzeczenia, mówić jednym głosem.

To był milowy krok

Adam Struzik, marszałek województwa mazowieckiego podkreślał, że 25 lat to olbrzymi awans cywilizacyjny całego kraju. Samorządy wszystkich kategorii odegrały w nim olbrzymią rolę. - Ważny był rok 2004, nie tylko przez wstąpienie Polski do Unii Europejskiej. Dochody podatkowe w poszczególnych kategoriach samorządów zostały tak podzielone, że dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych mają zasilać poszczególne kategorie samorządów – zwrócił uwagę Adam Struzik. - To był milowy krok. Nasz pierwszy budżet w 1999 r. wynosił

360 mln zł, a na inwestycje drogowe było 16 mln. Dziś budżet Mazowsza to 7,5 mld zł, 20 razy więcej. Inwestycje drogowe to blisko 700 mln zł. To kosmiczna różnica.

Sukcesy ostatniego 25-lecia wg marszałka Struzika to wspieranie przedsiębiorczości, dzięki któremu rosną dochody z podatku CIT; udział regionów w rozdysponowaniu pieniędzy europejskich - 40 proc. w ramach polityki spójności; integracja wspólnot regionalnych (Mazowsze powstało z siedmiu mniejszych części, proces integracji nie jest prosty i nie jest jeszcze zakończony) oraz przemiany w partnerstwie z gminami, powiatami jak i organizacjami pozarządowymi. - Na Mazowszu postawiliśmy na równomierny rozwój. Postanowiliśmy, że będziemy realizowali politykę spójności i z poziomu europejskiego i w ramach naszego regionu. Staramy się pomagać w realizacji małych inwestycji przez mniejsze wspólnoty - tłumaczył marszałek.

O tym, że regiony dobrze wykorzystują środki unijne mówił również marszałek Władysław Ortyl. - Podkarpacie, mimo że historycznie nie było takiego regionu, integruje się i jest scalane, choć ten proces wciąż trwa. Samorząd wojewódzki jest zdolny podejmować duże wyzwania - podkreślił.

Czy jest się czego obawiać?

- Zabrano nam Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska, które były ważny elementem kreowania polityki ekologicznej na poziomie regionalnym oraz zarządzanie zasobami wodnymi. Stworzono moloch Wody Polskie. Odebrano nam Ośrodki Doradztwa Rolniczego. Władza centralna chce rządzić wszystkim i chce rozdawać pieniądze, by zdobyć poparcie polityczne. To potężne niebezpieczeństwo, bo te tendencje są utrzymywane - mówił Adam Struzik o zagrożeniach związanych z centralizacją.

O tym, jak zgubna może być ponowna centralizacja państwa zwracał uwagę również premier Jerzy Buzek: - Wszyscy jak tu siedzimy poczuwamy się do dziedzictwa Solidarności. Każdy z nas powie, że w stu procentach wierzył w to, co się działo w latach 80. Jak kształtowaliśmy naszą wielką wspólnotę narodową. To był największy ruch obywatelski, jaki kiedykolwiek zdarzył się w Europie. Diagnoza tamtej sytuacji jest dla nas wskazówką dziś i była, kiedy tworzyliśmy kolejne samorządowe obszary. A diagnoza była porażająca. Sposób rządzenia oparty na wszechwładzy centralnych instytucji partyjno-państwowych doprowadził kraj do ruiny.

Debatę można obejrzeć na:

- **YouTube** https://www.youtube.com/watch?v=XrokS_AD_r4
- **Facebooku** <https://www.facebook.com/events/605440568245557/>

Deбата towarzyszy wydaniu kolejnego numer kwartalnika Pomorski Thinkletter pt. **Regiony motorem drugiej fali modernizacji Polski?**

